

NÚMERO 14 | SETEMBRE 22

INNOV*and*

DESTACATS

La Clika

Revista Educativa RED

Constel·lacions

Maria Carme Boqué: "Un conflicte és una necessitat mal expressada"

SUMARI

17 LA LECTURA DIALÒGICA A L'AULA

26 RECOMANEM

Llibres, pel·lícules i material interessant

29 AGENDA

Actes i esdeveniments educatius propers

04 EDITORIAL

Alumnes ucraïnesos a Andorra

05 LA CLIKA

Carme Garcia Molins

Coneixem La Clika, un projecte per treballar les emocions i els valors a través de la música

09 EABATX REPORT

Roser Porta Espluga

La publicació digital del Projecte Red Report a l'Escola Andorrana de Batxillerat

13 LA FORMATION EN CONSTELLATIONS

Helena Marsal Gazel

Metodologia innovadora de formació adreçada als docents

21 ENTREVISTA

MARIA CARME BOQUÉ

Mestra, doctora en Pedagogia i professora de la Universitat Ramon Llull

28 NOVETATS AL CDR

31 PROPER NÚMERO *INNOVand*

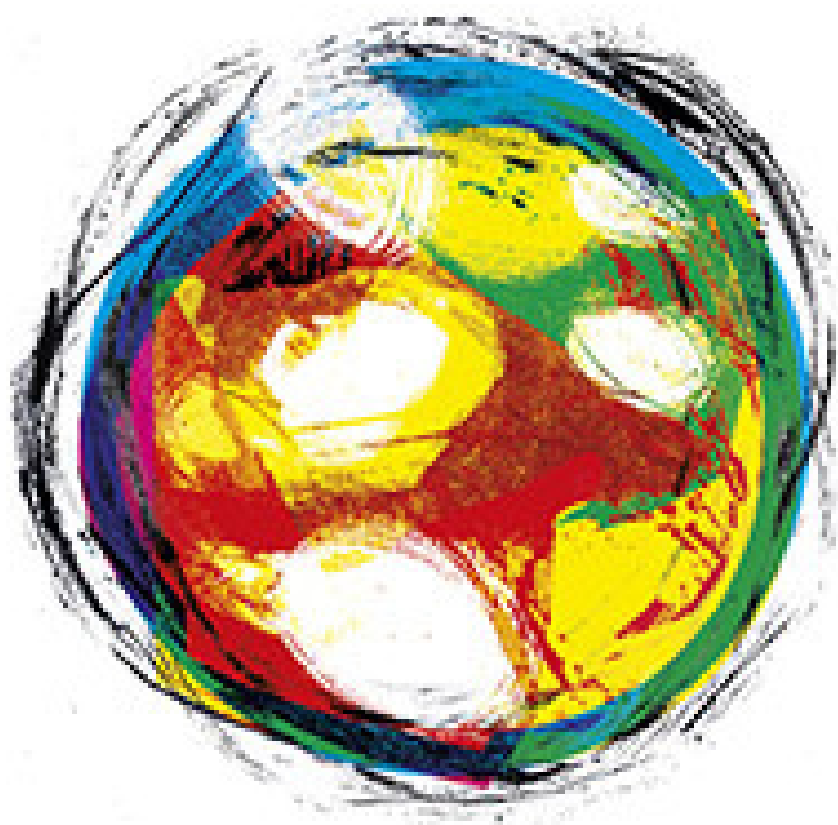
33 ÚLTIMA

✉ revistainnovand@govern.ad

🌐 www.educacio.ad

UN MÓN EN ESTAT D'EMERGENCIA

TRANSFORMACIONS I INNOVACIONS

La Universitat d'Estiu i Tardor d'Andorra és un cicle de conferències gratuït que té lloc al Centre de Congressos d'Andorra la Vella.

Les sessions són presencials.

Hi ha servei d'interpretació simultània al català.

Feu la inscripció a través del lloc web, i podreu rebre informació sobre la Universitat d'Estiu i Tardor d'Andorra.

www.universitatestiutardor.ad

Per a més informació:

Universitat d'Estiu i Tardor d'Andorra

Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior
Avinguda Rocafort, 21-23 - Edifici El Moli
AD600 Sant Julià de Lòria
Tel. (+376) 743 300

universitat_estiutardor@govern.ad
www.universitatestiutardor.ad

EDITORIAL

Per Iñaki Rubio

A tots ens agrada començar un nou curs que sembla que ha de representar finalment la tornada a la normalitat, sense protocols de salut, distanciamment ni mascaretes generalitzades. Però és un inici de curs realment normal per a tothom? Cal no oblidar que, des de l'inici de la guerra d'Ucraïna, Andorra ha acollit un bon grapat de famílies que fugen de la violència i els bombardejos, i han trobat entre les nostres muntanyes un refugi de pau i seguretat, com històricament ha estat Andorra en moments convulsos. És cert que algunes famílies han tornat al seu país, però n'hi ha d'altres que han arribat fa poc a les nostres valls. No són molt nombrosos, però cada alumne ve amb un bagatge i unes vivències intenses, i en alguns casos marcades per la violència extrema i directa de la guerra. És el nostre deure acollir-los i facilitar la seva adaptació als centres escolars, a les aules dels tres sistemes educatius públics, des de maternal fins a batxillerat, passant pels cicles obligatoris (on hi ha més alumnes), i repartits per totes les parròquies (si bé és cert que hi ha algunes demarcacions on hi ha una major densitat de famílies ucraïneses). Per als alumnes que han arribat a les nostres escoles fugint del conflicte entre Rússia i Ucraïna, les aules han de ser un lloc segur i confortable on poder continuar aprenent, enllaçant la descoberta d'Andorra i els

nous continguts amb el seu bagatge previ, personal i acadèmic. Per tant, hem d'esmerçar tots els esforços per superar les dificultats que vagin sorgint i que puguin afectar la seva integració i el seu desenvolupament, des de les dificultats lingüístiques que hi hagi fins a l'acceptació i la integració de nous codis culturals. La presència dels nens i nenes ucraïnesos a les nostres aules és alhora una oportunitat per abordar amb la resta d'alumnes els valors de la pau, l'empatia, la consideració envers la diferència i la solidaritat entre companys.

Molts d'aquests valors, que tots compartim, són els que es veuen reflectits a l'entrevista a Maria Carme Boqué, pedagoga especialitzada en mediació entre iguals com a eina per a crear una cultura als centres escolars que afavoreixi la igualtat, l'empatia, la justícia restaurativa i la prevenció de l'assetjament o de qualsevol altre tipus de violència. Esperem que aquesta entrevista sigui del vostre interès, com la resta de continguts de les altres seccions: us presentem dues experiències educatives (la cantata interescolar La CliKa i la revista escolar RED), recursos pedagògics per treballar la lectura des de totes les assignatures o un nou mètode de formació del professorat. A més a més, com sempre, hi trobareu recomanacions bibliogràfiques i un recull de les novetats al CDR.

LA CLIKA, UN PROJECTE PER TREBALLAR VALORS I EMOCIONS A TRAVÉS DE LA MÚSICA

Text i fotografies Carme Garcia Molins (Tècnica pedagògica del Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior).

A la plaça del poble avui gairebé no s'hi cap. Colles de nens i nenes, vestits amb una samarreta del color del seu personatge preferit, aprofiten a fer un mos abans d'entrar a l'auditori del Centre de Congressos. Cal agafar forces per poder cantar i ballar tot el repertori assajat durant mesos.

L'organització ha preparat aquest dia amb tot detall: l'acollida de les classes, la ubicació de cada escola i el protocol a seguir. "Algú necessita anar al lavabo abans d'entrar?" Els nervis de l'esdeveniment provoquen un contagi massiu i molts corren en la direcció que els han indicat.

Acompanyats dels seus mestres, els grups van desfilant cap a la sala. Abans però, aturada per fer la fotografia de record al photocall amb tota la Clika situat al vestíbul del Centre.

Quan tothom està instal·lat, toca desentumir el cos i escalfar la veu. El Joan, des de l'escenari, va donant les instruccions. Es nota que té ofici i com a bon director d'orquestra aconseguix que els gairebé 400 alumnes de 6 i 7 anys que hi ha a la platea estiguin extraordinàriament atents i repeteixin com autòmats els moviments del cos i els exercicis vocals. En acabar, els presenta els membres de l'orquestra, la vocalista i els recorda com han de fer-ho perquè surti superbé perquè els alumnes de 6è de Canillo TV enregistraran l'acte per oferir-lo per streaming a les famílies. Malauradament, degut a les mesures de contenció de la COVID-19, aquesta edició ha calgut fer-la sense públic.

I arriba l'hora de la veritat, tothom al seu lloc que comença la cantata de La Clika.

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

La Clika és una colla d'amics d'una escola imaginària que proposen als infants cançons que fomenten valors com l'amistat, la diversitat, la igualtat de gènere, la cura pel planeta i també treballen les emocions i l'autoestima.

El repertori consta d'11 cançons composades i creades per components de grups d'actualitat com Xiula, Gertrudis i XerrameQ . Cada cançó conté un missatge que els docents poden treballar amb el seu alumnat a través d'un còmic i també té associats un personatge de la Clika i un color amb els quals els infants es poden identificar.

Aquest repertori es treballa al llarg del curs escolar. Els docents compten amb diversos recursos pedagògics en format digital que faciliten l'aprenentatge de les cançons (música i lletra) i de les coreografies.

"LA CLIKA ÉS UNA COLLA D'AMICS D'UNA ESCOLA IMAGINÀRIA QUE PROPOSEN ALS INFANTS CANÇONS QUE FOMENTEN VALORS"

COLORS

GUIA DE RECURSOS PEDAGÒGICS

Personatge: Aran

Proposta de valors a treballar: **Sentiments, emocions**

Compositor: Marc Serrats. Arranjament: Marc Mas i Oriol Puig

- Escolta la cançó: <https://youtu.be/YCmHVNQn45U>
- Lletra de la cançó: [descàrrega](#)
- Partitura: [descàrrega](#)
- Playback: [descàrrega](#)

A cada tema treballarem cinc àmbits: cançó, coreografia, lletra, missatge i assaig general. De cada àmbit trobareu diferents materials, tant per a aprendre de zero com per a posar a prova l'aprenentatge.

- **Cançó**
- COLORS - Aprèn a cantar: <https://youtu.be/AvTAZJEc5-8>
- COLORS - Et toca a tu cantar! <https://youtu.be/by9ih6SAbOE>
- **Coreografia**
- COLORS - Aprèn a ballar: https://youtu.be/_zZJ8ERMbDQ
- COLORS - Et toca a tu ballar! <https://youtu.be/xwlvdlr0CQI>
- **Lletra**
- COLORS - Aprèn a cantar: <https://youtu.be/AvTAZJEc5-8>
- Et toca a tu - lletra (PDF): [descàrrega](#)
- **Missatge**
- Còmic - Les emocions (PDF): [descàrrega](#)
- **Assaig general**
- COLORS - Canta i balla amb la banda: <https://youtu.be/WzhLidwzQBU>

*NOTA: el vídeo "Aprèn a cantar" serveix per a aprendre de zero la cançó i la lletra

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

Aquest projecte està impulsat per Les Cases de la Música, una entitat sociomusical amb una experiència de més de 20 anys en la formació i creació de projectes musicals i en l'organització de concerts.

Cada curs escolar, aquesta entitat organitza una quarantena de cantates per tot el territori de parla catalana i el maig passat Andorra hi ha participat per primer cop.

Gairebé 400 infants de 6 i 7 anys del Col·legi Sant Ermengol i de les escoles andorranes d'Andorra la Vella, la Massana, Encamp i Sant Julià, acompanyats dels mestres de música i dels mestres tutors han gaudit d'allò més amb cada una de les 11 cançons.

Com que el repertori és molt ampli i les escoles l'han de compaginar amb el programa del curs, els infants no estan obligats a aprendre's totes les lletres, sinó que en moltes cançons és suficient conèixer-ne la tornada o un fragment. Tot i això, se les saben de cap a cap i amb les més animades tapen la veu de la vocalista que, aclaparada per l'entusiasme de tots plegats, decideix apropar el seu micròfon al públic perquè reculli el so ambiental.

És el torn de la darrera cançó. Barreja de tristor perquè s'acosta el final, però també amb moltes ganes de treure ja la llanterna que els han fet guardar ben al fons de la butxaca. Els podien massa les ganes d'enlluernar els companys o d'encendre-la i apagar-la una i altra vegada. A les ordres del director, s'apaguen els llums de sala, tots encenen les llanternes i comença a sonar la cançó *Bona nit*.

És el moment més màgic i emotiu de tota la cantata, pell de gallina en sentir tants nens i nenes cantant una cançó tan tendra i projectant els llums al sostre.

**"L'EXPERIÈNCIA HA
ESTAT MOLT BEN
VALORADA PER TOTES
LES PARTS"**

Tot i que aquesta primera edició s'ha fet sense públic i que els alumnes no han pogut cantar i ballar des de l'escenari, l'experiència ha estat molt ben valorada per totes les parts.

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

Els petits artistes, protagonistes de la cantata, marxen entusiasmats. Els docents de música senten recompensat el treball i la dedicació de tots aquests mesos i, merescudament, han tingut el reconeixement de l'orquestra i l'aplaudiment dels infants i dels companys.

El grup d'alumnes de Canillo TV comença a recollir tot el material. Amb el Felip al capdavant, han enregistrat amb discreció tot l'esdeveniment com a veritables professionals. Ara que ja els queden pocs dies a l'escola, van al photocall per poder recordar aquest treball.

Des de l'Àrea de Formació, Recursos Pedagògics i Innovació, estem contents de la col·laboració amb Les Cases de la Música i d'haver contribuït a fer possible aquest projecte. Esperem fer-ne moltes edicions més.

EABATX REPORT, UNA REVISTA PAS A PAS

Text i Fotografies: Laia Ferré i Roser Porta (Escola Andorrana de Batxillerat)

La publicació digital del projecte RED Report va tancar el seu primer curs amb 45 produccions escrites i audiovisuals.

La revista digital EABATX Report va arribar a l'Escola Andorrana de batxillerat com un premi per a un projecte fet per 18 alumnes l'any 2019: la jornada 'Dona i Joventut'. Es tractava d'un Projecte de Participació, Actuació i Servei, el PAS, que realitzen tots els alumnes de Batxillerat, que té una implicació en la societat i en la vida del centre, aporta millores i, sovint, obre la porta a noves iniciatives.

Aquest PAS 'Dona i Joventut' va obtenir el premi de Comunicació Blanquerna de l'any 2019, que valorava la tasca de difusió als mitjans i a la societat d'aquella jornada. Entre altres regals, el premi consistia en un any de revista digital escolar per al centre que, així, va entrar a formar part de la xarxa RED REPORT.

Un cop vam ser a la plataforma, teníem a disposició del centre una eina completa que permet penjar molts formats: audiovisual, podcast, articles, fotografies, amb un disseny atractiu. El següent pas era cercar la redacció per treballar amb aquesta plataforma.

Vam optar per buscar alumnes que volguessin

realitzar el seu PAS com a periodistes, joves interessats en l'actualitat, en l'audiovisual i en participar de la vida social i del centre i vam reunir dotze alumnes amb ganes d'implicar-se en el projecte. Eren persones amb expectatives i amb perfils molt diferents, la majoria dels quals volia treballar amb formats audiovisuals o podcast i que tenia certa reticència inicial al llenguatge escrit.

Des de l'inici, vam fer una aposta decidida per crear un espai físic per a la redacció i trobar un horari setmanal de reunió per comentar els diversos temes, organitzar-nos i començar a treballar. D'aquesta manera, els alumnes estaven més motivats i tenien la sensació de formar part d'una veritable mitjà de comunicació. Va ser una redacció creada amb els alumnes dins de l'Espai Recerca de la biblioteca del centre.

El funcionament va ser senzill: dimecres a les tres, consell de redacció, proposta de temes per part dels alumnes o de les professores, repartiment de funcions i inici d'una feina que continuaria a casa o en altres espais.

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

Eixos i continguts

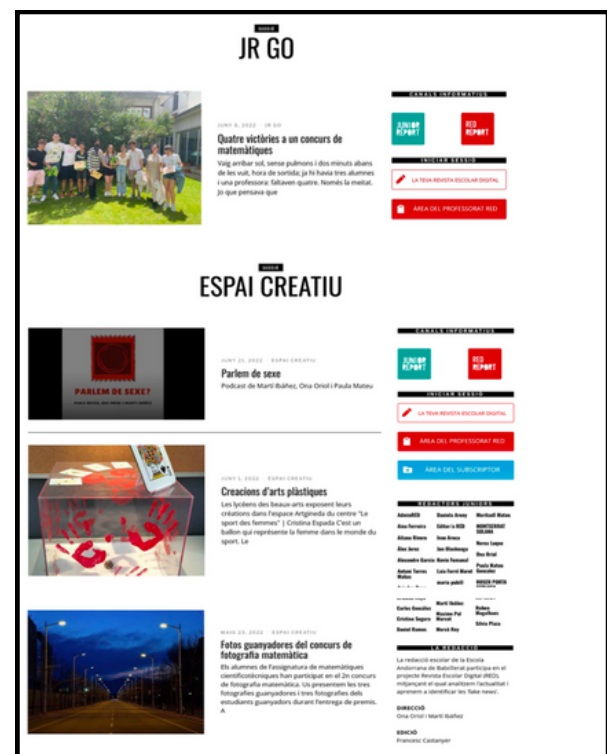
EABATX Report va tancar el seu primer curs de funcionament amb 45 produccions escrites i audiovisuals, que podríem classificar en dues parts: els continguts elaborats per la redacció fixa dels dotze alumnes i els continguts d'alumnes creats en el marc de les assignatures, triats i aportats pels docents.

En el primer conjunt, encara podríem distingir dos tipus de continguts: la cobertura d'alguns temes d'actualitat i d'activitats del centre i els temes triats lliurement pels joves periodistes. Però tots els continguts han contribuït als mateixos objectius: el treball de les competències comunicatives, orals i escrites, i potenciar l'esperit crític i el treball de les fonts amb els alumnes.

L'audiovisual ha estat el format preferit per la majoria d'alumnes, a més, assignatures com Comunicació i Realització Audiovisual i Cinema han estat algunes de les que més produccions han aportat, per això la versió d'EABATX Report del juny compta amb més formats en vídeo. Però el format d'articles i reportatges escrits també hi és present gràcies a les aportacions dels departaments de Llengua i literatura catalana i Llengua i literatura castellana.

Djs, bàsquet i Ull Nu

Un grup de joves redactores va cobrir el festival Andorra Mountain Music el febrer, va elaborar un reportatge en vídeo i una ressenya de l'actuació de diversos Dj internacionals a Andorra la Vella per a la secció Júnior Go.

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

Una parella de futurs periodistes esportius van triar l'últim partit del MoraBanc, una jornada que va ser un desastre i va suposar el descens de categoria, per a la seva crònica escrita. Igual que les seguidores del festival, abans, van haver de contactar amb l'organització dels esdeveniments, crear un correu d'EABATX Report, demanar acreditacions i una sèrie de gestions que, probablement, hauran contribuït a la seva autonomia.

Entre les sortides per cobrir l'actualitat andorrana, tota la redacció va assistir a la sessió escolar d'Ull Nu, un grup va entrevistar la directora del documental Street Heroines i també van anar a la gala final del festival audiovisual, un espai que van descobrir i del que, probablement, seran públic o protagonistes en un futur.

Multilingües

En el seu primer curs d'activitat EABATX Report ha acollit continguts en diverses llengües. En francès, ha publicat una entrevista a l'ambaixador de França a Andorra, fruit d'un PAS de divulgació de la cultura francesa al centre (les possibilitats d'unir i encaixar projectes PAS són infinites) i en anglès ha publicat una entrevista a la professora del MIT destinada al nostre centre.

Creació i to lúdic

La secció Espai creatiu d' EABATX Report ha estat una de les més divertides, amb booktubers molt professionals, un podcast titulat Parlem de sexe, fet per tres adolescents amb el suport d'una sexòloga i, fins i tot, amb fragments d'una revista del cor, Salsum, elaborada pels alumnes de literatura castellana amb protagonistes molt literaris, perquè EABATX Report ha esdevingut també un canal per fer visibles produccions literàries, igual que obres creades a Arts Plàstiques.

Rigor informatiu

La revista digital que va estrenar-se amb la notícia de la inauguració de l'ampliació del centre per part de les autoritats -el to lúdic i la creació més desenfadada es poden combinar perfectament amb el rigor informatiu-, va acabar

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

el curs amb una crònica d'altres esdeveniments de centre, com ara la Jornada del 17 de maig contra la discriminació de gènere (un altre PAS de Passos) i amb la crònica dels premiats durant la Jornada fronterera de matemàtiques, a la qual van assistir alguns dels nostres alumnes.

Un espai d'aprenentatge i de connexió amb l'entorn

Durant aquest primer curs vam aprendre a relativitzar el ritme de publicació dels continguts perquè el ritme periodístic i el ritme escolar són molt diferents. El primer es caracteritza per la immediatesa, la rapidesa i el caràcter efímer de les produccions, mentre que el segon, ho fa per la planificació a llarg termini, l'aprenentatge a base d'assaig-error i unes produccions més perennes. El ritme, però, no perjudica l'activitat, al contrari. Els nostres redactors han valorat l'experiència de manera molt positiva i ens han donat força per seguir apostant per a aquest format i seguir formant els futurs joves periodistes.

EABATX Report ha estat, en definitiva, un espai d'aprenentatge dinàmic i un projecte de centre i, a més, ens ha permès establir moltes connexions amb l'actualitat social, cultural i esportiva del país.

LA FORMATION EN CONSTELLATIONS

Text: Helena Marsal (Tècnica pedagògica del Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior)

Il·lustració: Jordi Casamajor (Tècnic pedagògic del Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior)

Fotografies: Céline Dragué (Professeure des écoles de l'École Primaire de Marquixanes)

En 2020, le Ministère de l'Education andorran décide de revoir, actualiser et moderniser sa façon d'enseigner la langue française dans ses écoles, en maternelle et au premier cycle. C'est dans ce contexte que nous entamons une collaboration franco-andorrane basée sur l'échange de pratiques en classe et de réflexions pédagogiques et que nous découvrons la méthode de formation pour enseignants en constellations. Nos rencontres basées sur la coopération et l'apprentissage entre pairs se dérouleront sur plusieurs mois, jusqu'en juin 2022. Nous allons retracer dans cet article cette étape importante de nos relations avec le Ministère français.

Il est à peine 7 heures et le froid se fait encore sentir en ce début du mois de mars. Un simple cahier sous le bras j'attends ma collègue Pilar qui, au volant de sa voiture, vient me chercher. Nous partons pour Saillagouse. Nous sommes attendues dans l'école du village par des collègues français et leur formatrice, Céline Dragué. Sur le trajet, nous échangeons et partageons. Surgissent des doutes, des questions, des inquiétudes. Quel sera exactement notre rôle ? En quoi consiste exactement cette méthode de formation en constellations ?

Sans trop savoir ce que nous réserve cette première séance – nous n'avons connaissance que d'un calendrier de séances réparties sur l'année scolaire – nous parlons du Plan Français, du ministère andorran qui

a entrepris une révision profonde de ses programmes et méthodes d'enseignement de la langue française dans ses écoles maternelles et primaires et prévoit une formation en langue pour tous les enseignants de maternelle et du premier cycle d'enseignement. En tant que futures formatrices, nous devons au préalable bien connaître le fonctionnement de cette méthodologie d'enseignement. Notre mission consiste en effet à nous former afin d'intervenir auprès des enseignants concernés par la révision des programmes. Dans le cadre d'une collaboration franco andorrane, nous avons été désignées pour être formées à la méthodologie de formation en constellations.

Nous arrivons en avance à Saillagouse et entrons dans l'école où nous sommes attendues et accueillies chaleureusement. Nous sommes présentées à un groupe de professeurs des écoles de tous les niveaux d'enseignement, du CP au CM2. La séance commence aussitôt.

Nous apprenons que la première étape consiste à aider les enseignants à définir une thématique et des problématiques qui leur permettront une réflexion commune. Cette démarche s'accompagne d'une série d'observations croisées en classe dans le but d'analyser ensemble les forces et les points forts des collègues ; il est fondamental de réfléchir aux lignes de forces afin d'avancer. On ne répond pas à des questions que les enseignants ne se poseraient pas eux-mêmes car la méthodologie de formation des constellations

part d'une demande et d'un besoin des enseignants.

Ces observations qui s'effectuent à tour de rôle, sont suivies d'un espace consacré à l'analyse visant à résoudre la problématique définie comme ligne directrice de la formation.

En effet le Plan français, tel qu'il est conçu en France, prévoit 30 heures de formation où alternent les séances de réflexion autour d'une problématique commune (18h) et les séances d'observation en classe (12h). Le groupe – la constellation – se doit d'être un groupe de partage et d'entre-aide entre pairs, où les difficultés, dans une attitude de bienveillance, sont énoncées et partagées pour être la clé de voûte d'une réflexion commune. Chacun se nourrit de l'expérience et du savoir-faire de ses collègues.

INNOVACIÓ

“LE FORMATEUR
OU RÉFÉRENT, AU
REGARD DE SES
CONNAISSANCES
ET DE SON
EXPÉRIENCE,
ORIENTE LE
DÉBAT, SUGGÈRE
SANS IMPOSER”

Le formateur ou référent, au regard de ses connaissances et de son expérience, oriente le débat, suggère sans imposer, loin de la formation continue traditionnelle qui bien souvent ponctuelle ne propose aucun prolongement en classe, trop académique et théorique ne répond plus aux inquiétudes des enseignants et ne s'adapte plus aux nouvelles façons d'enseigner.

Notre formatrice et accompagnatrice, Céline Dragué a de son côté une grande expérience sur le terrain et dès notre première rencontre nous familiarise avec cette méthodologie, nous aidant dans le même temps à approfondir notre réflexion et envisager comment il nous sera possible de l'adapter ultérieurement à notre système d'enseignement.

C'est ainsi au cours de notre première séance, le 9 mars, dans l'école de Saillagouse, que nous définissons tous ensemble l'objet d'étude qui deviendra le fil conducteur de nos prochaines rencontres : *L'enseignement de l'orthographe par la production d'écrit avec une touche de problématique liée à l'oral et à l'acquisition du vocabulaire.*

Ce projet nous mènera à nous déplacer deux fois par mois jusqu'à la fin de l'année dans les écoles du Conflent et de la Cerdagne. Notre formation permettra en outre de consolider les liens qui unissent nos deux pays en matière d'éducation.

Avant de poursuivre, nous nous devons en outre de préciser que ma collègue Pilar et moi-même avons suivi notre scolarité dans les écoles du Système Éducatif Français en Andorre et notre connaissance du fonctionnement d'une classe dans une école française repose sur nos souvenirs d'enfance aux tout débuts des années 80.

INNOVACIÓ

Nos attentes sont donc chargées d'a priori et de préjugés, associant l'enseignement français à un encadrement extrêmement strict de l'élève. Nous n'imaginons pas que nous allons rentrer dans des classes où l'apprentissage collaboratif et la différenciation, l'autonomie de l'élève sont les axes principaux d'enseignement.

Au fil des séances nous découvrons des écoles qui ressemblent fort aux nôtres, des écoles où l'élève tout comme dans les nôtres, est placé au centre d'un apprentissage qu'il construit en fonction de ses intérêts, de ses compétences.

Nous assistons ainsi à trois séances d'animation, un mercredi par mois, de mars à mai ; une séance de conclusion sous forme de marché des connaissances, en juin à Font-Romeu, et enfin nous participons activement à six séances d'observation de classe et d'analyse de pratiques. L'accueil chaleureux et notre intégration à ces groupes de travail nous a permis une participation active, au regard de notre expérience en tant qu'enseignantes de l'École Andorrane et enrichir les débats de nos connaissances dans le même temps que nous nous nourrissions des échanges avec nos collègues français.

Comme nous l'avons signalé, la problématique de base se construit entre pairs et la réflexion s'élabore entre pairs. L'application de cette méthodologie à notre système d'enseignement ne présente a priori aucune difficulté majeure. Notre école est basée sur l'apprentissage entre pairs, le travail coopératif, les démarches s'y effectuent par projets et nos enseignants sont habitués à collaborer et à partager. Cette démarche de formation s'inscrit parfaitement dans la philosophie de l'École Andorrane.

La seule difficulté à laquelle nous pourrions nous heurter est la résistance que peuvent montrer certains enseignants dès l'instant où des pairs rentreront dans leur classe, par crainte de se sentir jugé sans doute. D'où l'importance de donner aux enseignants les outils qui leur permettent de s'approprier totalement cette formation, son contenu, de leur faire comprendre que les observations se font depuis une attitude bienveillante, de partage.

“CETTE DÉMARCHÉ DE FORMATION S'INSCRIT PARFAITEMENT DANS LA PHILOSOPHIE DE L'ÉCOLE ANDORRANE”

Pendant plusieurs mois nous avons donc eu le privilège d'acquérir de nouvelles connaissances en méthodologies de formation et en outre, nous nous sommes nourries de pratiques innovantes que nous pourrions partager avec nos collègues et les mettre en pratique dans nos classes.

LA LECTURA DIALÒGICA

La lectura dialògica és la discussió de textos en grup, un format que engresca i fa créixer l'atractiu per la lectura. A través de la lectura dialògica el coneixement es crea de manera compartida i aquesta estratègia és aplicable a qualsevol temàtica, àrea de coneixement o assignatura. En són exemples les tertúlies literàries dialògiques, els cercles literaris i els clubs de lectura. A continuació, gràcies a la col·laboració d'Helena Prieto, doctora en didàctica de la llengua, trobarem bases teòriques, bancs de recursos i articles de divulgació científica que aporten llum sobre la lectura dialògica.

➔ TERTULIAS LITERARIAS DIALÓGICAS

Libro para profundizar en cómo llevar a cabo TLD en el aula a través de varios ejemplos prácticos.

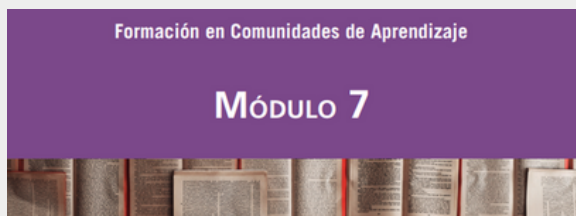
➔ TERTULIAS DIALÓGICAS

Web con ejemplos de tertulias dialógicas musicales, artísticas, literarias, científicas, pedagógicas y matemáticas.

➔ FORMACIÓN - TERTULIAS DIALÓGICAS

Resumen conciso de las bases teóricas de lo que son y no son las tertulias literarias dialógicas.

➔ LITERATURA INFANTIL Y JUVENIL EN EL AULA

Repaso de qué es y qué no la Literatura Infantil y Juvenil por Consol Aguilar.

RECURSOS PEDAGÒGICS

➔ MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH

"Nadie te va a criticar": Claves para la participación igualitaria en Tertulias Literarias Dialógicas

---

➔ ASSOCIACIÓ DE PROFESSORAT ODISSEA

Docents que es reuneixen periòdicament per dialogar entorn textos sobre pràctiques educatives, aplicant la dialogicitat en l'entorn professional.

➔ DIALOGIC LITERARY GATHERINGS

Exploring the impact of dialogic literary gatherings on students' relationships with a communicative approach.

➔ USABLE KNOWLEDGE

Relevant Information for Today's Educators is a resource bank from Harvard University's Graduate School of Education for all teachers.

➔ LE CERCLE DE LECTURE EN CLASSE

LE CERCLE DE LECTURE

Au-delà de fournir les bases théoriques et les bénéfices des cercles de lecture, l'école québécoise offre une banque de ressources pour explorer et approfondir la lecture du dialogue.

➔ LES CERCLES DE LECTURE À L'ÉCOLE

Les cercles de lecture à l'école :

La chercheuse Céline Rosseau explore la relation entre la motivation à lire et le format des cercles littéraires : établir des liens entre texte et expériences personnelles dans un espace dialogique augmente la motivation à lire.

➔ CERCLE DE LECTURE - MODÉLISATION

Comment se matérialise un cercle de lecture en classe ? Exemple d'une discussion de groupe sur un texte à l'école.

➔ LE POUVOIR DE LA LECTURE DIALOGIQUE

La lecture dialogique comme stratégie pour soutenir l'enfant dans le développement de sa communication orale.

RECURSOS PEDAGÒGICS

➔ ¿CÓMO SÉ SI MI PROYECTO LECTOR ES EFICAZ?

EduCaixa nos acerca a través de las EduTalks a 3 ponentes del campo de la investigación y la dirección de centros que nos dan pistas para saber la eficacia de un proyecto lector.

➔ TLD CON FAMILIARES

Presentación del caso de la escuela Mare de Déu de Montserrat donde las familias participan en las TLD, espacio abierto e igualitario para compartir opiniones.

➔ INCLUSIÓN DE ALUMNADO CON NEE

Un robusto cuerpo de evidencias científicas demuestra cómo las Tertulias Literarias Dialógicas también favorecen el desarrollo de los alumnos con NEE.

➔ TERTÚLIA LITERÀRIA DIALÒGICA

La comunitat d'aprenentatge La Vitxeta (Tarragona) ens ofereix un exemple de TLD a l'aula amb alumnes de 5è i 6è i l'organització de la dinàmica

---

ENTREVISTA

MARIA CARMÉ BOQUÉ

"UN CONFLICTE ÉS UNA NECESSITAT MAL EXPRESSADA"

Per Iñaki Rubio

Maria Carmé Boqué i Torremorell és mestra, doctora en pedagogia i professora a la Universitat Ramon Llull de Barcelona. Fa anys que treballa sobre la mediació escolar, la convivència als centres escolars i aposta per superar el model de justícia tradicional, de caire punitiu, i substituir-lo per un model de justícia restauratiu. Autora de diversos articles, publicacions i manuals, el seu últim llibre és *Prácticas restaurativas para la prevención y gestión de los conflictos* (Editorial Narcea).

Al final del curs passat, va venir a Andorra per oferir una conferència sobre mediació escolar al personal docent dels tres sistemes educatius i vam aprofitar l'ocasió per parlar amb ella.

Què aporta la mediació respecte el model anterior basat en normes, reglaments i càstigs?

Jo crec que que els centres docents han avançat molt en moltes coses i em sembla que ja no hi ha cap profe que pugui dir «això aquí es fa així perquè jo vull» o que pensi que fent fora de l'aula un noi o una noia se solucionari res. Cada vegada tenim gent amb més vulnerabilitat, per múltiples factors (econòmics, familiars, socials, de salut mental, etc.) i en un model d'escola inclusiva en què el repte és que tothom segueixi el curs en igualtat de condicions, el mètode anterior ja no funciona.

ENTREVISTA

Jo crec que tot el professorat vol ajudar els seus alumnes, però sovint els falten eines. La mediació és necessària justament perquè et dona eines i tècniques. En mediació hi ha unes 100 tècniques que utilitzen els mediadors professionals i internacionals, però amb unes 10 ja pots començar a canviar la manera d'actuar en el centre i resoldre conflictes. Posar-ho a la pràctica, reforça el model i modifica la cultura del centre cap a una cultura més pacífica, tolerant i saludable.

És a dir que la mediació es pot aprendre?

Sí, i tant! La mediació és molt pràctica i et dona eines. Evidentment hi ha un fonament teòric, però no és ni molt complexe ni et treu gaire temps. En canvi de seguida pots posar en pràctica aquestes tècniques. En mediació, no és la bona intenció amb què puguis actuar el que compta, sinó que realment sàpigues fer el que s'espera que faci un mediador.

I què s'espera d'un mediador?

El mediador intervé en un conflicte no per solucionar-lo ell, sinó per crear les condicions en què siguin els protagonistes del conflicte qui el solucionin. No serveix de gaire que arribi la mestra o la directora i decideixi la solució perquè si allò no resol realment les necessitats o els desitjos dels qui han tingut el conflicte encara que acceptin un pacte, tard o d'hora tornarà a sorgir el mateix conflicte. Al cap i a la fi, un conflicte és una necessitat mal expressada. Per això són els protagonistes del conflicte els quals l'han de resoldre. El mediador ha de fer que puguin parlar-se, que puguin expressar els seus neguits, les seves necessitats en un clima de confiança,

**"EL MEDIADOR
INTERVÉ EN
UN CONFLICTE
NO PER
SOLUCIONAR-
LO ELL"**

confidencialitat i respecte mutu per resoldre el conflicte per la via pacífica.

Hi ha unes característiques personals que porten a uns perfils més aptes per ser mediador. Però encara que no tinguis el perfil idoni, tothom pot aprendre les tècniques i utilitzar-les amb èxit.

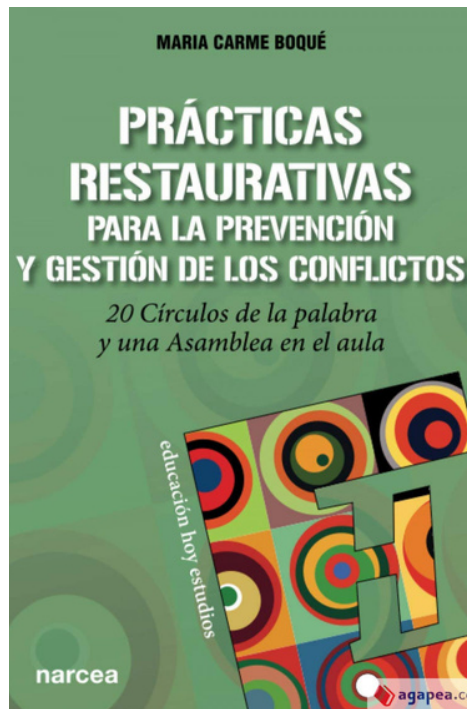
Com?

Hi ha una cosa bàsica i molt senzilla que tothom pot comprendre: la mediació és l'intent de treballar amb l'altre, no contra l'altre. I que guanyin els dos. Que totes dues parts sentin que guanyen, que els satisfà l'acord. No es tracta que un se senti satisfet i l'altre accepti perquè hi ha alguna mena de coerció, sigui l'amenaça d'un càstig o que li perjudiqui a les notes. Els alumnes que participen en un procés de mediació, ho fan voluntàriament; i lliurement prenen les decisions per resoldre el conflicte, sense coaccions i amb confidencialitat.

ENTREVISTA

La gestió positiva dels conflictes ens ajuda a conèixer-nos a nosaltres mateixos. Un conflicte és com un iceberg: el que es veu a la superfície potser sembla una cosa insignificant per desencadenar un conflicte, però és que per sota hi ha tot un pou de coses que el mediador ha d'ajudar a fer surar. I a vegades així els alumnes descobreixen coses d'ells mateixos que ni s'imaginaven. El conflicte els ajuda a créixer. I t'obliga a acceptar que els desitjos o les necessitats dels altres també són legítimes. Potser les seves actuacions no, però sí el desig.

**"ELS
DESITJOS O
LES
NECESSITATS
DELS ALTRES
TAMBÉ SÓN
LEGÍTIMES"**

Vivim en un context poc afavoridor?

És cert, des del que es veu a les notícies, passant pels videojocs o fins al model d'èxit que hi ha instal·lat en la societat, que és un model que per als nois i noies ja no funciona i que està impregnat d'uns valors que molts joves estan deixant enrere. En la vida actual les tensions socials, l'agressivitat, les diferents formes de violència estan molt presents. Però això no vol dir que ens hàgim de quedar de braços creuats. A mi m'agrada parlar de la pau en

minúscules: potser val la pena renunciar als objectius màxims per preguntar-se, «i jo què puc fer, davant d'aquesta o aquella situació?» Potser són coses petites però com a mínim passes a l'acció i ja no et sents tan aclaparat davant dels grans reptes que tenim: reconnectar amb un mateix, reconnectar amb els altres i finalment reconnectar amb el planeta, que és la casa comuna. Encara que el context no ens afavoreixi, podem passar a l'acció als centres escolars i també buscar aquesta pau en minúscules a l'hora d'afrontar els conflictes. Abans (i de fet, encara ara) pares i mares alligonaven els fills dient-los que quan hi hagi problemes «tu, lluny». És normal que ho diguin, i ja fa bé, millor això que no els engresquin a posar-se en baralles; però venim d'una cultura del «tu no t'hi posis» i pensem que actuem bé si no et poses en baralles. Però el «no t'hi posis», l'educació en la cultura del silenci de la qual venim és la que és còmplice dels casos d'assetjament, per

ENTREVISTA

exemple. Perquè quan els testimonis, quan el grup sí que s'hi posa, l'assetjador queda desarmat i s'atura. La pau i la justícia no poden ser passives, són actives, demanen que actuem. Davant de la injustícia, quan calles, pregunta't a qui beneficia el teu silenci.

Suposem que un centre escolar vol crear un servei de mediació. Quins passos ha de seguir?

Primer hi ha d'haver una sensibilització, és a dir, com a centre comences a pensar que les coses es poden fer diferent, estàs obert a acceptar que la mediació és una estratègia que funciona i saps que d'altres centres ja ho fan. I en aquest procés és important fer-ho extensiu al claustre, perquè d'alguna manera tothom hi va entrant. Al curs següent hi ha la fase de la formació i pilotatge, que és quan es fan els equips de mediadors, aprenen les tècniques bàsiques, es busca l'espai físic i l'espai de temps on fer la mediació, i aleshores ho posen en pràctica. I a partir d'aquí poden introduir modificacions i

adaptacions al seu centre, modificacions de tot tipus, des de la sala on es troben fins a si els equips de mediadors han de ser mixtes (profes i alumnes) o fins i tot només alumnes. Aquesta fase és molt important. I al tercer curs ja es consolida. També és important donar a conèixer a tota la comunitat que existeix el servei de mediació. Tant a les famílies, com als alumnes i la resta.

"LA PAU I LA JUSTÍCIA NO PODEN SER PASSIVES, SÓN ACTIVES, DEMANEN QUE ACTUEM"

Quin és el problema? Que quan tens els mediadors formats, els alumnes mediadors marxen al cap de poc. Imagina un centre de segona ensenyança que comença, són tres cursos per implementar-ho, però quan els alumnes de quart marxen, has

de tornar a formar nous alumnes. Aquí a Andorra podríeu tenir un grup de formadors que després anessin fent aquesta formació als centres.

Els alumnes fan de mediadors?

Sí, efectivament. És la mediació entre iguals i és la que millor funciona. Finalment no es tracta d'imposar un càstig o signar uns compromisos amb el centre. Del que es tracta és d'ajudar a solucionar el conflicte entre dues parts, i els acords són entre ells, els decideixen ells.

ENTREVISTA

Evidentment el servei de mediació regula i constata els acords, però sempre amb la màxima confidencialitat. La resta no saben què han parlat entre ells, però veuen que la seva relació millora molt i això afavoreix que els altres, quan tenen un problema, van al servei de mediació.

Normalment hi ha un coordinador que supervisa i que escull l'equip de mediació adequat per a cada cas. A vegades poden ser només alumnes o una parella formada per alumne i profe. En tot cas, també hi ha uns límits a l'equip de mediació i tenen consignes clares d'aturar o no començar la mediació quan es troben determinats tipus de casos.

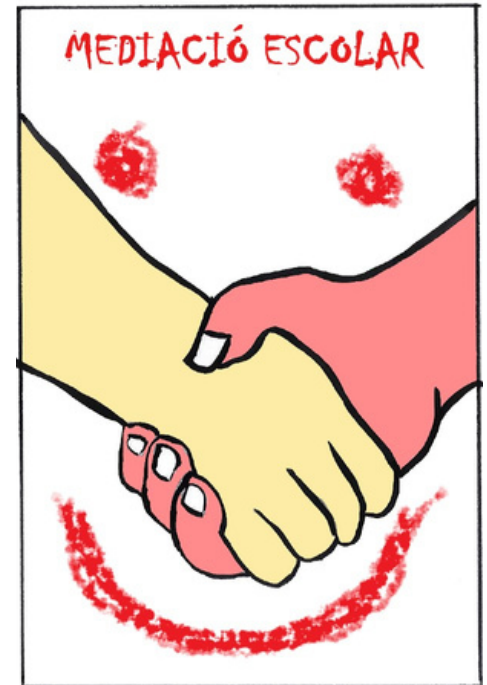
T'has trobat resistències entre el professorat?

En general no, perquè tots veuen que és una estratègia que funciona i els capacita, et dona eines, i això és molt pràctic i molt útil. Però fins i tot si n'hi ha algun una mica descregut al principi, també hi acaba entrant perquè viu en un context en què el centre va en aquesta línia, sent els seus companys, veu casos reals que se solucionen i a la llarga la cultura del centre s'ha modificat i no hi pots viure d'esquena.

"DEL QUE ES TRACTA ÉS D'AJUDAR A SOLUCIONAR UN CONFLICTE ENTRE DUES PARTS"

I per a aquests professors descreguts, els podríem dir quins són els beneficis de la mediació?

Mira, el primer de tots és que dona més temps per a l'aprenentatge perquè ja no has

d'aturar tant la classe per resoldre conflictes: «això ja ho arreglarem al servei de mediació, ara no». A part de que es genera un clima d'aprenentatge segur i saludable, no basat en la por o la coerció, i per tant l'aprenentatge sempre serà millor, més significatiu i profund.

A banda de molts altres beneficis: promou el diàleg, s'aprèn a gestionar els conflictes de manera positiva, fomenta la maduració personal, l'autoconeixement i la responsabilitat, millora la convivència i la cohesió social al centre, s'aprenen eines per a la vida i un llarg etcètera.

Maia Orme Boqué

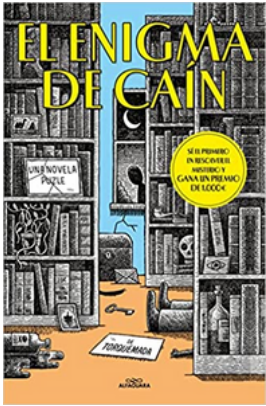
La
MeDaCión
va a la
EsCueLa

HACIA UN BUEN
PLAN DE CONVIVENCIA
EN EL CENTRO

narcea

RECOMANEM

EL ENIGMA DE CAÍN

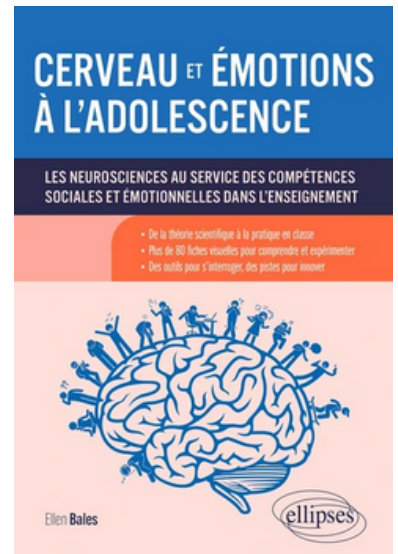
Seis asesinatos. Cien páginas. Millones de combinaciones posibles, pero solo una es la correcta.

Las cien páginas de este libro puzle están desordenadas y contienen seis misterios. Tendrás que servirte de la lógica y una lectura inteligente para ordenarlas y poder revelar quiénes son las víctimas de los seis crímenes y, claro, a sus respectivos asesinos. Publicado por [Alfaguara](#).

CERVEAU ET ÉMOTIONS À L'ADOLESCENCE

L'objectif de ce livre est d'aider à mieux comprendre et à accompagner les adolescents. Il met en lien plusieurs domaines (Neurosciences, Neurosciences Affectives et Sociales, pédagogie, éducation positive, Communication Non-violente, ou techniques de coaching) et ainsi propose une approche holistique de l'éducation et au bien-être scolaire.

L'ouvrage propose à la fois des éléments de théorie scientifique et des éléments de pratique en classe. Il regroupe plus de 80 fiches visuelles pour comprendre et expérimenter ainsi que des outils pour s'interroger et des pistes pour innover. Publié par [Éditions Ellipses](#).

M'ENTENC, PERÒ NO SEMPRE

Una aproximació sense tabús a la salut mental, inclús al suïcidi juvenil.

El cervell condiona tots els aspectes de la nostra vida, des de les funcions fisiològiques més elementals fins als sentiments més profunds.

En aquestes pàgines trobaràs una lúcida reflexió sobre la nostra psicologia, plena de respecte i empatia. No busquis consells grandiloqüents ni grans afirmacions: el que trobaràs és una mirada irònica i comprensiva sobre els nostres sentiments, sempre complexos i contradictoris.

Un llibre obert de par en par a les diferents dimensions de la salut mental. Una mirada lúcida i irònica, però plena de respecte i empatia, cap a les diferents dimensions de la salut mental. Publicat per [Bromera](#).

RECOMANEM

DIÀLEGS ENTRE EDUCACIÓ I NEUROCIÈNCIA

Montserrat Pedreira
i Beatriz Fagundo

Diàlegs entre educació i neurociència

Eumo Editorial

Aquest és un llibre que dona arguments als mestres perquè defensen des de la investigació allò que es fa evident en la pràctica escolar. A partir de reflexions sobre situacions quotidianes en aules d'educació infantil, una mestra i una experta en neurociència dialoguen sobre com ens comuniquem, què ens desperta curiositat i com explorem el món, de quina manera captem informació i l'organitzem, com construïm teories; en definitiva, com habitem el món. Publicat per Eumo Editorial.

ÉLÈVES ZEN, PROFS SEREINS, ON RESPIRE

Les pratiques de bien-être sont de véritables apports pour aider les adolescents à accueillir leurs émotions, réguler leur stress et mieux se connaître.

Mathilde Bernos développe une réflexion sur l'utilisation de techniques comme le yoga, le qi gong, la méditation de pleine conscience, la sophrologie, les ateliers philo, la CNV, l'art-thérapie... Elle propose de nombreuses activités pour les intégrer à des objectifs pédagogiques qui font sens au collège et au lycée. Publié par ESF Sciences Humaines

LECTURA Y ACOSO ESCOLAR

En este libro se desarrollan los factores de protección frente al acoso. Se han seleccionado una veintena de obras de literatura infantil y juvenil que, aunque no tratan el tema de la violencia en las aulas de manera explícita, permiten realizar numerosas propuestas y actividades para la intervención socioeducativa contra el acoso escolar. La selección de títulos se presenta por edades, y las actividades se diseñan y estructuran poniendo énfasis en las competencias y valores que ofrecen las narraciones, facilitando así la tarea de los mediadores de lectura, profesorado y familias. Publicat per Narcea de Ediciones.

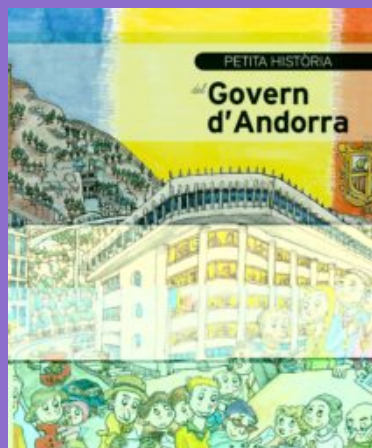
NOVETATS AL CDR

El món que ens espera

Oriol Mitjà
Columna Edicions, 2022.
ISBN 978-84-664-2887-3

Petita història del
Govern Andorra

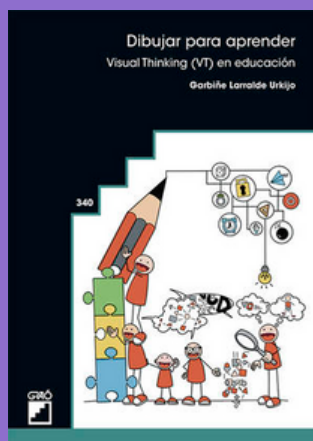
Joan Peruga Guerrero
Editorial Mediterrània,
2021.
IISBN 978-84-9979-712-0

Garçon et fille: font semblant

Hilde Matre Larsen
Éditions Cambourakis,
2020.
ISBN 978-2-36624-316-1

Dibujar para aprender :
visual thinking (VT) en
educación

Garbiñe Larralde Urkijo
Editorial Graó, 2022.
ISBN 978-84-18627-75-0

Canviar l'escola o millorar-la

Viviane Robinson
Eumo Editorial, 2022.
ISBN 978-84-9766-764-7

Fake news: que no ens
enganyin! : guia pràctica
sobre les notícies falses i
la desinformació

Simona Levi
Bindi Books, 2022.
IISBN 978-84-18288-27-2

AGENDA

DJ 29 DE SETEMBRE

**Lliçó inaugural del curs
2022-2023 de la Uda**

**Ponència inaugural
a càrrec de
Guy Haug**

***Grands défis des
universités au
21ème siècle***

**Centre de Congressos i
Cultural de Sant Julià**

<https://www.uda.ad>

DT 25 D'OCTUBRE

**38a Universitat d'Estiu i
de Tardor d'Andorra**

**Ponència
a càrrec de
Pere Vilanova**

***Fragmentació de
conflictes en
un món en canvi***

**Centre de Congressos
d'Andorra la Vella**

Universitat Estiu i Tardor

29 DE JUNY A 25 DE SETEMBRE

**Homenatge a
Miquel Martí i Pol**

***Miquel Martí i Pol.
ABCEDARI solidari***

**Sala d'Exposicions del
Govern**

Andorra la Vella

DEL 12 AL 28 DE SETEMBRE

**Residents FABER
Andorra**

**Ange Fitzgerald,
professora, directora
d'escola i investigadora
en ciències
primàries/educació
STEM**

**Taller per a futurs
mestres i professors de
ciències**

Universitat d'Andorra

DEL 16 AL 25 DE SETEMBRE

**Jornades europees de
Patrimoni 2022**

Patrimoni sostenible

**Hi trobareu sortides a
jaciments arqueològics,
visites a esglésies,
presentacions de llibres,
entrades gratuïtes als
museus i tot un seguit
d'activitats**

Calendari d'activitats

Dilluns 19 de setembre

18.45 h

Acte d'obertura

Ester Vilarrubla

Ministra d'Educació i Ensenyament Superior

19.00 h

Quin món després de la guerra d'Ucraïna?

Sylvie Matelly

Economista, sotsdirectora de l'Institut de Relacions Internacionals i Estratègiques – IRIS

19.45 h

Debat

Dimarts 20 de setembre

19.00 h

Guerres, epidèmies, ús i mal ús de l'acció humanitària

Rony Brauman

Director d'estudis de la Fundació Metges Sense Fronteres, president de Metges Sense Fronteres del 1982 al 1994

19.45 h

Debat

UN MÓN EN ESTAT D'EMERGÈNCIA

TRANSFORMACIONS I INNOVACIONS

Govern d'Andorra

Dilluns 24 d'octubre

19.00 h

Quins valors defensa la UE? La universalitat dels drets humans i la garantia de l'estat de dret a la llum de la guerra a Ucraïna

Javier de Lucas

Catedràtic de filosofia del dret i filosofia política a l'Institut dels Drets Humans de la Universitat de València, del qual va ser el fundador i primer director l'any 2004

19.45 h

Debat

Dimarts 25 d'octubre

19.00 h

Fragmentació de conflictes en un món en canvi

Pere Vilanova

Moderador

Catedràtic emèrit de ciència política i de l'administració de la Universitat de Barcelona i investigador sènior associat al Barcelona Centre for International Affairs – CIDOB

19.45 h

Debat

20.00 h

Conclusions

Pere Vilanova

Moderador

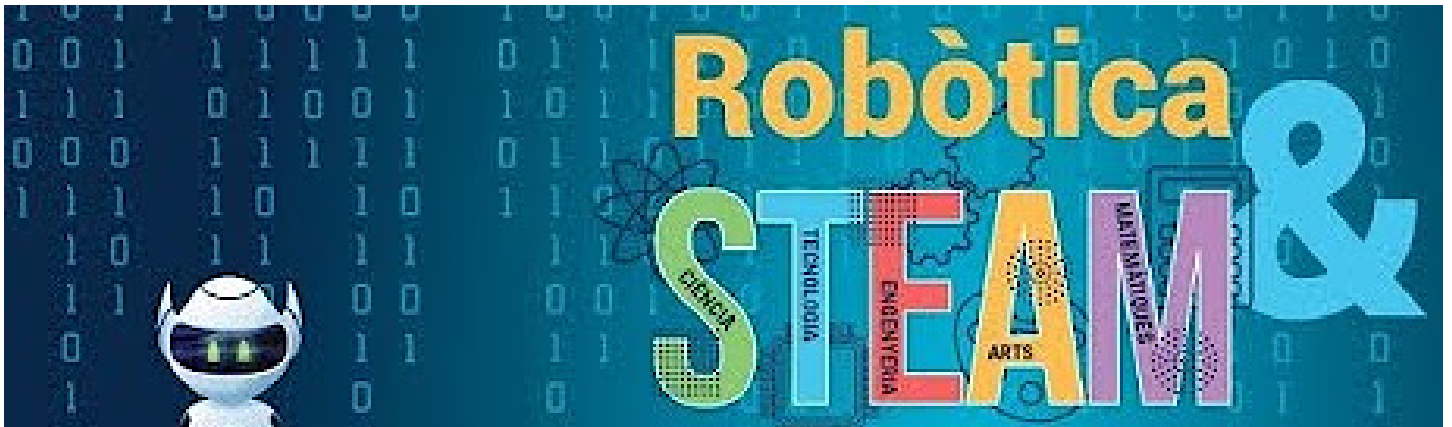
20.15 h

Acte de cloenda

Xavier Esport

Cap de Govern

PROPER NÚMERO

L'ESQUÍ DE FONDS A L'ÉCOLE PRIMAIRE DE SAINT JULIÀ DE LÒRIA

Ens apropem a la pràctica d'aquest esport hivernal amb els alumnes de l'École primaire de Sant Julià de Lòria. Un projecte d'èxit amb més de 10 anys d'existència.

3A JORNADA DE ROBÒTICA EDUCATIVA

Visitem la 3a Jornada de Robòtica Educativa que s'emmarca en les accions que el Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior organitzada per promoure l'intercanvi d'experiències entre els docents dels tres sistemes educatius d'Andorra.

TORNEIG D'ESCACS AL COLEGIO ESPAÑOL MARIA MOLINER

Descobrim la primera edició del torneig d'escacs escolar Maria Moliner que s'ha celebrat amb la participació de més de 80 alumnes de primera ensenyança.

RECURSOS PEDAGÒGICS DE COHESIÓ GRUPAL

Recursos pedagògics per reforçar la cohesió de grup a l'aula.

ENTREVISTA A LAIA AGUILAR

Parlem amb Laia Aguilar, guanyadora del Premi Carlemany per al foment de la lectura i que ha fet la conferència inaugural del curs escolar 2022-2023 a Andorra.

Si voleu presentar propostes, suggeriments o col·laboracions per als propers números, feu-nos-ho saber com abans, millor. Data límit per al proper número: **24 d'octubre del 2022**

A stylized map of Catalonia is centered in the image, overlaid with a glowing blue network of interconnected nodes and lines. The text 'Col·labora amb nosaltres' is written in a white, cursive font across the map.

Col·labora amb nosaltres

Si voleu presentar propostes, suggeriments o col·laboracions per als propers números, feu-nos-ho saber com abans, millor.

Data límit per al proper número:
24 d'octubre del 2022

ÚLTIMA

EDITA

Àrea de Formació, Recursos
Pedagògics i Innovació (AFRPI)
Edifici Les columnes
ANDORRA LA VELLA AD500
Telèfon: 741 260
A/e: revistainnovand@govern.ad

COL·LABORADORS

Roser Porta Espluga (Escola Andorrana de
Batxillerat)
Laia Ferré Marot (Escola Andorrana de Batxillerat)
Céline Dragué (École primaire Simone Veil de
Marquixanes)
Helena Prieto Sanz (Universitat Carlemany)

CONSELL DE REDACCIÓ

Marcel·la Armengol
Jordi Casamajó
Carme Garcia
Ainhoa Guevara
Alan Manchado
Helena Marsal
Iñaki Rubio

Dipòsit legal: AND.48-2021

© 2022, AFRPI

© Fotos:

Roser Porta Espluga (Escola Andorrana de
Batxillerat)
Laia Ferré Marot (Escola Andorrana de Batxillerat)
Céline Dragué (École primaire Simone Veil de
Marquixanes)

Els articles publicats expressen únicament l'opinió
dels seus autors.

Volem agrair als col·laboradors d'Innovand 14 la seva implicació perquè sense la seva contribució no hauria estat possible fer aquest número i sobretot, volem agrair-vos la complicitat i confiança a tots els lectors que heu decidit acompanyar-nos en aquesta nova etapa de la revista.

Si us interessa que tractem algun tema en concret o ens voleu fer arribar qualsevol suggeriment, no dubteu a fer-nos-ho saber.

Podeu trucar-nos al 741260 o escriure'ns un correu electrònic revistainnovand@govern.ad

Si els continguts d'aquest número us han semblat interessants, us agraiem que el compartiu amb les vostres amistats i contactes.